

17.03x17.66	1	11	עמוד	1	הארץ - כותרת	01/04/2015	47236929-2
מירון איזקסו - 13550							

מירון ה. איזקסון

הטעות והתיקון

הפשרה והשלום. כשם שחלק ממנהיגי המרכז והשמאל החמי"צ את השינויים המכנייים בחברה הישראלית – כך יש במרכז ובי"מין כאלה שאינם מבינים, שיותר ויותר אנשים מקריב אלה החשים מחויבות למורשת ישראל, אינם רואים את עצמם בהכרח כאנשי ימין ואינם מוכנים לוותר על הניסיון להגיע לפשרה עם העור"לם הערבי בכלל ועם הפלסטינים בפרט. רבים מאוד מבין שומרי המצוות מוכנים לגלות מתינות מדינית במקום שהדבר נראה מעשי וכל עוד אינו כרוך בוגיחת הרגש היהודי האוטנטי.

כמובן זה יצחק הרצוג הוא הדבר הטוב ביותר שקרה למפ"לגת העבודה זה זמן רב. יכולתו הכנה להיפתח לציבור דתי ומ"סורתי חשובה ביותר, אבל צריכה להוביל למהלך גדול בהרבה. חלק ניכר מהמועמדים המובילים ברשימת העבודה לכנסת אינו מבטא קרבה למסורת, בדומה למועמדי מרצ. בהחלט ייתכן שחזיון השפעתו של הרצוג בת"חום זה, כמו גם צירוף מועמדים בולטים ברוחה של תנועת מימך, יאפשרו לעשות את הצעד החיוני הנוסף הדרוש. אני מתרשם שאף שלי יח"מוכיץ עשויה לחבור להצוגה במאמץ כן זה. אין מדובר רק במהלך טקטי, אלא בניסיון הכרחי להתמודד עם הזהות היהודית של רבים מאתנו.

להשיב. הסוקרים נוהגים לפענח גם את ההתפלגות בקרב הציבור ה"פסיבי" הזה, ונשענים גם במק"רה הזה על פילוח לא מעודכן של הלכי הרוח בתחום היהדות. הצי"רוף של שני העיוותים הללו מביא בהכרח לפער משמעותי בין הד"עות הפוליטיות האמיתיות לבין מה שמשקף בסקרים.

אין מדובר כאן רק בטעות בשיטה, אלא בגישה הלוקה לע"תים בולזול במורכבות הרגשית והתודעתית של האינדיווידואל. למשל, ההנחה שמי ששייך למ"עמד חברתי וכלכלי גבוה יותר, מחויב להשקפת עולם מסוימת בנוגע ליהדות (דהיינו לנטייה חילונית מובהקת) היא מתנשאת ולא אמינה. לכך יש לצרף, כמו"בן, את הניתוק של חלקים מהצי"בור מחלקים משמעותיים אחרים – ניתוק שהתבטא במשפטים מקוממים כמו "בין המכרים שלי אין אף אחד שהצביע לימין", או בהבחנות בין "המגור היצרני" לבין ה"אחרים". ואולם, העצמאות המחש"בתית המתוארת כאן יכולה לשמש מקור לעידוד גם לשוחררי

זה כמה שנים אני חש, שה"קלפים" בחברה שלנו נח"לקים מחדש, ואנו עדיין דבקים בחלוקה הישנה. עניין זה חל בעיקר על מה שנוגע לזהות היהודית של הפרט. החלוקה בין חרדים, דתיים, מסורתיים וחילונים מורכבת היום הרבה יותר משהיתה בעבר. אנשים

רבים מרחיקים את עצמם מהמ"רגים הנוקשים הללו, ומבקשים לחזק את זהותם היהודית בדרך שנראית להם. ממילא האחוז המיוחס במדגמים השונים ל"מסורתיים" אינו מציאות, שכן אנשים רבים יותר רואים את עצמם היום כמסורתיים במידה כזאת או אחרת. יחסם למסורת הוא יסוד מרכזי בהגדרתם העצ"מית, גם אם בפועל הם מקיימים רק מיעוט ממהמצוות. החתך הבלתי מעודכן של הצי"בור היהודי משבש את החישובים גם כשמדובר בתכנון קבוצות ה"שאלים וגם כשמדובר בנייתוח הד"עות של אלה שמסרבים להשיב על שאלות. בכל הסקרים היה שיעור ניכר של אנשים שסירבו להשיב או שלא הצליחו להחליט כיצד

הטעות היא אחד הדברים השכיחים ביותר בחיינו. מרתק לבדוק מהן הת"גובות המגוונות שלנו לכישלונותינו, ולמה אנו מתכוונים בפועל כשאנחנו אומרים שאנחנו מקבלים אחריות על מעשינו. חשי"פת הטעות היא לעתים קרובות קשה, גם משום שהנחות היסוד שלנו מסמאות את עינינו.

נדמה לי, שהתגובה לתוצאות הבחירות היא דוגמה מובהקת לדפוס ההתנהגות הזה. הפער המשמעותי בין הסקרים שלפני הבחירות לתוצאות האמת מוס"כר באופנים שונים ומשונים. יש לשער שחלק מההסברים נכונים, אולם ייתכן מאוד שצריך ללכת צעד נוסף לאחור. ככל שאני מבין, סקר דעת קהל מתבסס בהכרח על חלוקה מקובלת של החברה הישראלית. לכל "מגור" מיוחס אחוז מסוים באוכלוסייה, ועל פי פילוח זה משתדלים לבנות מדגם מייצג, המתאפיין בהתפלגות דומה. אבל מה קורה אם החלוקה היסודית של החברה הישרא"לית כבר אינה תקפה? אם, למשל, השיעור המיוחס לבעלי הכנסה בינונית ומעלה כבר אינו מעודכן, או אם קבוצה מסוימת (נניח העור"לים מבריה"מ לשעבר) כבר אינה מהווה מגור נפרד משום בחינה רלוונטית? מובן שבמציאות כזאת המדגם שיתוכנן יהיה לקוי.